

УДК 373.29

DOI 10.31494/2412-9208-2023-1-3-289-297

PSYCHOLOGICAL SUPPORT OF READINESS OF OLDER PRESCHOOL CHILDREN FOR SCHOOL EDUCATION

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ГОТОВНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ДО НАВЧАННЯ В ШКОЛІ

Svitlana TITARENKO,

PhD in Pedagogy, Associate
Professor

titarenko17.01@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-5544-3376>

Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv
National Pedagogical University,

✉ 24, Kyiiska st., Hlukhiv, Sumy
oblast, 41400, Ukraine

Світлана ТІТАРЕНКО,

кандидат педагогічних наук,
доцент

Глухівський національний
педагогічний університет
імені Олександра Довженка,
✉ вул. Київська, 24, м. Глухів,
Сумська обл. 41400, Україна

Original manuscript received: October 30, 2023

Revised manuscript accepted: November 12, 2023

ABSTRACT

The relevance of the issue of providing psychological support for the readiness of older preschool children for school education is determined. Modern research underscores the importance of psychological support in the process of preparing a child for school education. Such support helps identify the needs and capabilities of each child, promotes their successful adaptation to new conditions, and develops key skills for further learning. An analysis of psychological and pedagogical studies related to the readiness of older preschool children for school education is carried out. Psychological readiness of children for school implies the formation of a certain attitude toward learning as a serious and socially significant activity. It encompasses motivation for learning, intellectual and emotional-volitional development of the child. The concept of «psychological support» is defined, along with its purpose and tasks. The main directions of psychological support for the readiness of older preschool children for school education are characterized, including prevention, diagnostics, counseling, developmental work, corrective activities, psychological education, the formation of psychological culture, the development of psychological and pedagogical competence in children, preschool educational institution administration, teachers, and parents, etc. It is determined that providing psychological support for the readiness of older preschool children for school education involves work in three main areas: working with children, interaction with teachers, and collaboration with parents. It is noted that readiness for school education includes general and specific readiness. The psychological aspect of this process is crucial since a child's internal readiness for the transition to a new social role as a «student» and a new educational environment, the «school», plays a key role in the successful adaptation to school life. The role of the family, teachers, and the child themselves in this process is discussed. It is established that psychological support contributes to preparing the child for school education, helping them adapt to new conditions, find their place in the social environment, and develop key skills necessary for successful school learning. The significance of this

289

ICV 2022: 80.27

DOI 10.31494/2412-9208-2023-1-3

process lies in creating a strong foundation for the child's future success and self-realization within the educational system.

Keywords: *readiness for school, psychological support, older preschool children, parents, teachers, school psychologist.*

Постановка проблеми в загальному вигляді. Питання готовності дитини до навчання в школі завжди було на першому плані в педагогічній та психологічній науці. У сучасному суспільстві ця проблема залишається актуальною і потребує пильної уваги психологів, педагогів, батьків та медичних працівників.

Готовність дитини до переходу в систему загальної освіти визнається складною та комплексною характеристикою, яка охоплює різні аспекти її психічного розвитку та соціальної адаптації. Важливо розуміти, що готовність до навчання в школі включає в себе розвиток когнітивних, соціальних та емоційно-вольових якостей дитини. Ця готовність визначається рівнем розвитку її психічних якостей та передумов для успішного навчання в школі.

Сучасні дослідження підкреслюють важливість психологічного супроводу процесу готовності дитини до навчання в школі. Такий супровід допомагає виявити потреби та можливості кожної дитини, сприяє її успішній адаптації до нових умов та розвитку ключових навичок для подальшого навчання.

Вітчизняні дослідження, проведені такими вченими як А. Богуш (Богуш, 2015), О. Брежнєва, Н. Гавриш, (Гавриш, Брежнєва & Кіндрат, 2015), О. Дроботій, М. Кривоніс (Дроботій & Кривоніс, 2016), В. Зінченко (Зінченко, 2004), Л. Міщик О. Ветрова (Міщик & Ветрова, 2011), Т. Пантюк (Пантюк, 2018) та ін. відіграють важливу роль у вирішенні ключових аспектів підготовки дітей дошкільного віку до навчально-пізнавальної діяльності у школі. Заслужують на увагу різні аспекти цього питання, які мають важливе значення для нашого дослідження, і які виявлені в працях Н. Башкатової, О. Дунай, Т. Вишинської, К. Муліки, Л. Опанасенко, О. Пронякіної, Н. Сухійної, Н. Фалько та інших вчених. В основному ці дослідження розглядали питання наступності педагогічного впливу між закладом дошкільної освіти та школою в умовах навчання дітей починаючи з семи років і охоплюють період до проведення освітньої реформи в Україні (Муліка, 2008).

Нині актуальність проблеми обумовлюється багатьма чинниками, сучасні дослідження показують, що 30-40% дітей приходять у перший клас не готовими до навчання, тобто в них недостатньо сформовані такі компоненти готовності, як соціальний, психологічний, емоційно-вольовий.

Отже, проблема готовності дитини до навчання в школі залишається надзвичайно важливою в сучасному освітньому контексті. Вирішення цієї проблеми вимагає спільних зусиль педагогів, батьків, психологів та медичних працівників. Наявність готовності до навчання в школі сприяє успішному старту дитини в системі освіти та розвитку її психічного здоров'я. Зазвичай цей період пов'язаний не лише з набуттям дитиною нового статусу, відкриттям у собі нових можливостей, а й із труднощами, які виникають у неї при входженні у нове соціальне середовище і зміною провідного виду

діяльності. Від успішного вирішення цієї проблеми залежить адаптація дитини до шкільного життя, оволодіння навчальною діяльністю та формування всебічно та гармонійно розвиненої особистості. Саме тому готовність до школи є актуальною проблемою сучасності.

Мета статті – проаналізувати дослідження з проблеми психологічного супроводу готовності дитини до навчання в школі; розкрити основні аспекти та напрями психологічного супроводу готовності дитини до навчання в школі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для нашого дослідження важливо дати визначення психологічної готовності дитини до навчання в школі.

О. Таран визначає психологічну готовність дітей до шкільного навчання як комплексну характеристику, що відображає рівень розвитку їх психологічних якостей і є ключовою передумовою для успішної адаптації до нового соціального середовища (Таран, 2010:6).

А. Богуш вказує на те, що діти приходять до школи із різним рівнем психологічної готовності до навчання, а також різним рівнем педагогічної підготовки. Відсутність диференційованого підходу до дітей і уніфікація їх під загальну категорію «учень» або «першокласник» може гальмувати їх адаптацію до нових умов навчальної діяльності, що може призвести до нервових зривів і кризових ситуацій (Богуш, 2015).

Як зазначає Т. Філімонова, при вступі до школи дитина має демонструвати зрілість як у фізіологічному, так і в соціальному аспекті. Вона має досягти відповідного рівня розвитку розумових та емоційних здібностей. Участь у навчальних заняттях вимагає відповідного рівня знань про навколишній світ та сформованості базових концепцій. Дитина має вміти узагальнювати та розрізняти предмети та явища, а також спільно з батьками планувати свої дії та контролювати їх. Дуже важливі навички усного спілкування, розвинута дрібна моторика рук і координація зорово-рухових навичок. Перші п'ять років життя дитини називаються «роками чудес». Саме протягом цього періоду емоційне ставлення до життя, стосунки з іншими людьми, наявність або відсутність стимулів для інтелектуального розвитку мають значущий вплив на усю подальшу поведінку і мислення особистості. Психолого-педагогічна готовність до навчання в школі формується в дитини послідовно від моменту народження через спілкування з дорослими та ровесниками, гру, працю та дошкільну освіту (Філімонова, 2020:4).

Готовність до школи, за Л. Іщенко, – це стан, у якому психологічний, емоційний, етично-вольовий та фізичний розвиток дитини забезпечують її легку адаптацію до нового етапу життя. Ця готовність передбачає усунення або значне зниження негативного впливу на здоров'я та емоційний стан школяра, а також допомагає подолати труднощі переходу до нових умов життя, соціальних взаємин і нового виду провідної діяльності (Іщенко, 2010:47).

Варто зауважити, що психологічна готовність дітей до школи передбачає формування в них певного ставлення до навчання як до серйозної і соціально значущої діяльності. Також для нашого дослідження важливим є визначення поняття «психологічний супровід».

Супровід В. Зінченко визначає як «систему професійної діяльності психолога, що створює соціально-психологічні умови для успішного навчання і психологічного розвитку дитини під час взаємодії». У цьому контексті об'єктом супроводу психолога є сама дитина (Зінченко, 2004:5).

Психологічний супровід Л. Міщик та О. Ветрова характеризують як діяльність психолога, спрямовану на створення комплексної системи клінічно-психологічних, психолого-педагогічних і психотерапевтичних умов. Ці умови служать успішній реабілітації та особистісному зростанню дитини з урахуванням її розвитку в соціумі (Міщик & Ветрова, 2011).

І. Бех пов'язує психологічний супровід з особистісно-орієнтованою моделлю виховання, яка акцентує увагу на взаємодії дітей з довкіллям та формуванні в них ціннісних ставлень до навколишнього світу. У цьому контексті центральним ядром психологічного супроводу є конструктивна та гуманістично спрямована взаємодія, основним механізмом якої є «особистісне спілкування педагога з вихованцем» для зближення ціннісних орієнтацій учасників цього діалогу (Бех, 2004:4).

На основі аналізу психолого-педагогічних досліджень поняття «психологічний супровід» розуміємо як створення необхідних психологічних умов для емоційного благополуччя, успішного розвитку, виховання і навчання дітей у ситуаціях соціально-педагогічної взаємодії, що організовується у межах освітнього закладу.

Психологічний супровід готовності дітей до навчання в школі включає в себе такі аспекти: 1) вивчення особливостей розвитку дітей на перехідному етапі, сприяючи їхньому поступовому переходу від ігрової до навчальної діяльності; 2) забезпечення психологізації освітнього процесу як умови для формування особистості дитини на двох рівнях; 3) забезпечення нормального розвитку дитини, включаючи створення умов для її самореалізації з використанням сучасних методів навчання; 4) коригування програм навчання, що враховують різні пізнавальні потреби через систему основного та додаткового навчання; 5) спільна робота з батьками щодо формування готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання в школі; 6) координація роботи фахівців для надання індивідуальних рекомендацій щодо створення індивідуальних програм розвитку дітей (Пантук, 2018).

Основними напрямками роботи практичного психолога в забезпеченні психологічного супроводу готовності дітей до навчання в школі є: 1. Допомога дитині в усвідомленні зміни своєї соціальної ролі та розвитку стійкої позиції щодо шкільного життя. 2. Формування позитивного ставлення до вчителя як до дорослого, який відповідає за організацію освітнього процесу. 3. Розвиток адекватної поведінки в нових ситуаціях шкільного життя. 4. Зміцнення самооцінки та розвиток навичок адекватної самооцінки та саморегуляції. 5. Розширення уявлень дитини про себе як особистість, власні індивідуальні риси та особливості, про світ людських почуттів та емоцій. 6. Навчання засобів адаптації до загальноприйнятих норм поведінки та ефективного взаємодії в шкільному середовищі. 7. Розвиток пізнавальних, творчих, комунікативних

навичок та підтримка прагнення до власного розвитку та навчання. 8. Збагачення світогляду та знань дитини про школу та шкільне життя.

Основні напрями діяльності психолого-педагогічного супроводу містять профілактику, діагностику (як на індивідуальному, так і на груповому рівні), консультування (індивідуальне та групове), розвивальну роботу (індивідуальну, групову), корекційну діяльність (індивідуальну, групову), надання психологічної освіти та формування психологічної культури, включаючи розвиток психолого-педагогічної компетентності дітей, адміністрації закладу дошкільної освіти, педагогів та батьків. Особливий акцент робиться на експертизі освітніх та навчальних програм, проєктів, навчальних матеріалів, навчального середовища та професійної діяльності фахівців закладу дошкільної освіти.

З урахуванням зазначеного можна виділити основні складники психологічного супроводу: формування навичок життя в суспільстві та вміння співпрацювати з іншими; сприяння розвитку здібностей до взаєморозуміння та ефективного спілкування; формування відповідального ставлення до власних дій і прийняття відповідальності за них; формування навичок ефективного міжособистісного спілкування; навчання вирішенню життєвих проблем та подоланню труднощів; стимулювання пізнавальної активності та розвиток інтелектуальних здібностей; формування почуття впевненості та самооцінки.

Одним з важливих завдань практичного впровадження психологічного супроводу є створення системи диференціації для дітей шести років на підставі їх готовності до шкільного навчання. Сутність цієї диференціації полягає в тому, щоб ідентифікувати дітей, які ще не досягли необхідного рівня розвитку для успішного навчання в школі, і надати їм протягом наступного року відповідну корекційно-розвивальну допомогу. Ця допомога необхідна, оскільки діти, які підпадають під цю категорію, можуть і в семирічному віці залишитися неготовими до успішного шкільного навчання. Таким чином, після проведення діагностики наступним важливим кроком є практичні корекційно-розвивальні заходи з дітьми, у яких виявлена недостатня готовність до шкільного навчання з шести років.

Забезпечення психологічного супроводу готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання в школі передбачає роботу за трьома основними напрямками: робота з дітьми; взаємодія педагогів; співпраця з батьками.

Робота з дітьми передбачає: оцінку психологічного стану дітей та визначення їхньої готовності до навчання в школі. Це включає в себе вивчення їхніх навчальних досягнень, емоційний стан, рівень самостійності та соціальних навичок; розробку та реалізацію психолого-педагогічних програм та індивідуальних планів для кожної дитини з урахуванням її потреб і можливостей. Це може включати в себе розвиток когнітивних навичок, соціальних умінь, та роботу над емоційним і психічним станом.

Взаємодія педагогів спрямована на: спільну роботу вихователів та вчителів для створення позитивного та безпечного навчального середовища для дітей; обмін інформацією про психологічний стан кожної дитини, її прогрес у різних аспектах готовності до навчання в школі;

спільне розроблення та впровадження корекційних заходів для дітей, які потребують додаткової підтримки.

Співпраця з батьками передбачає залучення батьків до процесу психологічного супроводу та розвитку готовності своєї дитини до школи; надання порад та рекомендацій батькам щодо роботи з дітьми вдома, розвитку важливих навичок та підготовки до навчання в школі; організація зустрічей, семінарів, та спільних заходів для батьків з метою обміну досвідом та підтримки (Муліка, 2008).

Ці напрями спільно сприяють психологічному супроводу дітей у їхній підготовці до навчання в школі та забезпечують їхній гармонійний розвиток.

Варто зауважити, що підготувати дитину для навчання в школі є надзвичайно важко, оскільки цей процес вимагає інтеграції багатьох аспектів. Часто діти йдуть в початкову школу з великим ентузіазмом, але з часом втрачають бажання вчитися. Це може статися з різних причин: *зовнішня мотивація* (деякі діти можуть мати зовнішню мотивацію для навчання, наприклад, обіцянку нового портфеля або бажання стати «дорослим»). Однак ця мотивація зазвичай є тимчасовою і недостатньо міцною, щоб підтримувати інтерес до навчання впродовж усього часу); *відсутність навичок саморегуляції* (окремі діти можуть мати труднощі у виробленні навичок, необхідних для саморегуляції свого навчання. Це може включати в себе здатність обмежувати власні бажання і долати труднощі тощо); *психологічна підготовка* (частина дітей може мати проблеми з адаптацією до нового соціального середовища та психологічні труднощі, зокрема низьку самооцінку або нездатність справлятися зі своїми емоціями).

Робота з батьками відіграє важливу роль у підготовці дітей до навчання в школі. Психологічні зустрічі з родинами вихованців, які включають теми, пов'язані з підготовкою дітей до школи, можуть допомогти батькам розуміти, як підтримати виховну компетентність і готовність своєї дитини до школи. Розробка індивідуальних стратегій для дитини, враховуючи її потреби та розвиток навичок саморегуляції може допомогти зберегти інтерес дитини до навчання в школі.

О. Кочерга наголошує на тому, що завдання вихователів полягає в забезпеченні психологічної й психічної готовності дітей до шкільного навчання і підготовці їх до нових умов. Дуже важливо, щоб батьки розуміли цю концепцію і не намагалися вимагати від дітей чогось, що не відповідає їхнім природним здібностям. Крім того, батьки повинні розуміти, коли саме їхня дитина буде готовою до школи (Кочерга, 2012:4).

У першому класі може бути важко лівшам, гіперактивним дітям, а також тим, хто є неуважним «шустриком». Додаткова увага і підтримка від батьків у таких випадках дійсно є важливою. Також багато шестирічок зазнають труднощів у навчанні, оскільки їх навчальна мотивація ще не дуже сформована, і вони можуть бути більш зацікавлені в іграх, ніж у навчанні.

Загалом, готовність до навчання в школі передбачає загальну і спеціальну готовність. Важливо враховувати психологічний аспект цього процесу, оскільки внутрішня готовність дитини до переходу в нову

соціальну роль «школяр» і новий освітній простір «школа» відіграють ключову роль в успішній адаптації до шкільного життя.

Загальна готовність дитини до систематичного шкільного навчання вимагає комплексного дослідження й оцінювання рівня фізичного, психічного, розумового та соціального розвитку. Це важливо для успішного опанування навчальним матеріалом. Для забезпечення позитивного переходу від дошкільного до шкільного навчання важливий контакт між психологами закладу дошкільної освіти і школи, а також взаємодія батьків і дітей з майбутніми педагогами.

Співпраця психологів та педагогів закладів дошкільної освіти і шкіл щодо питань наступності і формування розуміння педагогами значущості процесу розвитку дитини може допомогти виправити цю ситуацію. Важливо, щоб педагоги розуміли, що освіта не обмежується лише накопиченням знань, і сприяли збереженню ігрової діяльності та здоров'я дітей. Це забезпечуватиме позитивний перехід від дошкільної освіти до початкової школи.

Робота психологів та педагогів з батьками повинна бути систематичною і вестися протягом всього навчального випускного року. Це включає проведення батьківських зборів на різноманітні теми, такі як підготовка дітей до школи, розвиток пізнавальних та творчих здібностей, вибір школи та освітньої програми для дітей тощо.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, нами здійснено аналіз психолого-педагогічних досліджень з проблеми готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання в школі. Процес психологічного супроводу дитини в цьому важливому життєвому етапі вимагає комплексного підходу та врахування багатьох чинників, що впливають на її готовність. Розкрито основні аспекти та напрями психологічного супроводу готовності дитини до навчання в школі. Розглянуто роль сім'ї, педагогів та самої дитини у цьому процесі та визначено ключові аспекти підготовки до переходу в школу. Психологічний супровід готовності дитини до навчання в школі є важливим завданням, яке вимагає уважності та обізнаності з боку батьків, педагогів та психологів. Він передбачає створення оптимальних умов для розвитку дитини, виявлення її потреб і можливостей, а також вчасну корекцію можливих негативних моментів. Психологічний супровід сприяє підготовці дитини до навчання в школі, допомагає адаптуватися до нових умов, знайти своє місце в соціальному оточенні та розвивати основні навички, необхідні для успішного шкільного навчання. Важливість цього процесу полягає в тому, що він створює міцний фундамент для подальшого успіху та самореалізації дитини в освітній системі.

Література

1. Бех І. Д. Психологічний супровід особистісно зорієнтованого виховання. *Початкова школа*. 2004. №3. С.3-6.

2. Богуш А. М. Підготовка дітей до школи у вимірі дошкільної зрілості. *Збірник наукових праць Херсонського державного університету. Педагогічні науки*. 2015. Вип. 67. С. 158–163. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/znppn_2015_67_30 (Дата звернення 12.10.23).

3. Гавриш Н. В., Брежнева О. Г., Кіндрат І. Р. Розумне виховання сучасних дошкільнят: методичний посібник. Київ : Видавничий дім «Слово», 2015. 176 с.
4. Зінченко В. М. Організація психолого-педагогічного супроводу дитини в умовах дошкільного закладу. *Дошкільна освіта*. 2004. № 1. С. 15–17.
5. Іщенко Л. В. Логіко-математичний розвиток дітей 5–7 років : навч. посіб. Бердянськ : БДПУ, 2010. 144 с.
6. Кочерга О. Коли дитина готова до школи? *Дошкільне виховання*. 2012. № 12. С. 4–9.
7. Кривоніс М. Л., Дроботій О. Л. Школа майбутніх відмінників. Психологічні заняття з підготовки дітей до навчання в школі. Харків : Ранок, 2016. 176 с.
8. Міщик Л., Ветрова О. Соціально-педагогічний супровід обдарованої молоді у вищих навчальних закладах. *Вища школа. Гуманізація навчально-виховного процесу* : Спецвипуск 7. Слов'янськ, 2011. С. 45–52.
9. Пантук Т. Підготовка дитини до школи: тексти лекцій [для фахівців спеціальності «Дошкільна освіта»]. Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2018. 200 с.
10. Психологічна готовність шестирічної дитини до школи / [упоряд.: К. Муліка]. Полтава : ПОІППО, 2008. 84 с.
11. Психологічний супровід школярів / Упорядник Т. Гончаренко. Київ : Редакції загальнопедагогічних газет, 2005. 128 с.
12. Таран О. П. Психологічна готовність дитини до школи: діагностика та формування. Київ : Шкільний світ, 2010. 128 с.
13. Філімонова Т. В. Психолого-педагогічна підготовка дітей до школи : навчально-методичний посібник. Миколаїв : СПД Румянцева, 2020. 218 с.

References

1. Bekh, I. D. (2004). *Psychologichnyi suprovod osobystisno zoriientovanoho vykhovannia*. [Psychological support of personality-oriented education]. *Pochatkova shkola – Primary School*, 3, 3–6. [in Ukrainian].
2. Bohush, A. M. (2015). *Pidhotovka ditei do shkoly u vymiri doshkilnoi zrilosti* [Preparing children for school in terms of preschool maturity]. *Zbirnyk naukovykh prats Khersonskoho derzhavnogo universytetu. Pedagogichni nauky – Collection of Scientific Works of Kherson State University. Pedagogical Sciences*, Vyp. 67, 158–163. [URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpn_2015_67_30](http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpn_2015_67_30) [in Ukrainian].
3. Havrysh, N. V., Brieznieva, O. H., Kindrat, I. R. (2015). *Rozumne vykhovannia suchasnykh doshkilniat* [Sensible upbringing of modern preschoolers] : metodychnyi posibnyk. Kyiv : Vydavnychiy dim «Slovo». [in Ukrainian].
4. Zinchenko, V. M. (2004). *Orhanizatsiia psykholoho-pedahohichnogo suprovodu dytyny v umovakh doshkilnogo zakladu* [Organizing psychological and pedagogical support for a child in a Preschool Institution]. *Doshkilna osvita – Preschool Education*, 1, 15–17. [in Ukrainian].
5. Ishchenko, L. V. (2010). *Lohiko-matematychnyi rozvytok ditei 5–7 rokiiv* [Logical and mathematical development of children aged 5–7] : navch. posib. Berdiansk: BDPU. [in Ukrainian].
6. Kocherha, O. (2012). *Koly dytyna hotova do shkoly?* [When is a child ready for school?] *Doshkilne vykhovannia. – Preschool Education*, 12, 4–9. [in Ukrainian].
7. Kryvonis, M. L., Drobotii, O. L. (2016). *Shkola maibutnikh vidminnykiv. Psykholohichni zaniattia z pidhotovky ditei do navchannia v shkoli* [School for future achievers. Psychological sessions for preparing children for school]. Kharkiv : Ranok. [in Ukrainian].
8. Mishchuk, L., Vietrova, O. (2011). *Sotsialno-pedahohichnyi suprovod obdarovanoi molodi u vyshchyykh navchalnykh zakladakh* [Social and pedagogical support for gifted youth in higher educational institutions]. *Vyshcha shkola*.

Humanizatsiia navchalno-vykhovnoho protsesu. – Higher Education: Humanization of the Educational Process. Spetsvyпуск 7. Sloviansk, 45–52. [in Ukrainian].

9. Pantiuk, T. (2018). *Pidhotovka dytyny do shkoly: teksty leksii* [Preparing a child for school: lecture texts] dla fakhivtsiv spetsialnosti «Doshkilna osvita». Drohobych : Redaktsiino-vydavnychi viddil Drohobyt'skoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. [in Ukrainian].

10. Mulika, K. (Ed.). (2008). *Psykhoholichna hotovnist shestyrichnoi dytyny do shkoly* [Psychological readiness of a six-year-old child for school]. Poltava : POIPPO. [in Ukrainian].

11. Honcharenko, T. (Ed.). (2005). *Psykhoholichnyi suprovod shkoliariv* [Psychological support for schoolchildren]. Kyiv : Redaktsii zahalopedahohichnykh hazet. [in Ukrainian].

12. Taran, O. P. (2010). *Psykhoholichna hotovnist dytyny do shkoly: diagnostyka ta formuvannia* [Psychological readiness of a child for school: diagnosis and development]. Kyiv : Shkilnyi svit. [in Ukrainian].

13. Filimonova, T. V. (2020). *Psykhoholo-pedahohichna pidhotovka ditei do shkoly* [Psychological and pedagogical preparation of children for school] : navchalno-metodychnyi posibnyk. Mykolaiv : SPD Rumiantseva. [in Ukrainian].

АНОТАЦІЯ

Визначено актуальність проблеми забезпечення психологічного супроводу готовності старших дошкільників до навчання в школі. Сучасні дослідження підкреслюють важливість психологічного супроводу процесу готовності дитини до навчання в школі. Він допомагає виявити потреби та можливості кожної дитини, сприяє її успішній адаптації до нових умов та розвитку ключових навичок для подальшого навчання. Здійснено аналіз психолого-педагогічних досліджень з проблеми готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання в школі. Психологічна готовність дітей до школи передбачає формування в них певного ставлення до навчання як до серйозної і соціально значущої діяльності. Вона включає в себе мотивацію до навчання, інтелектуальний та емоційно-вольовий розвиток дитини. Визначено поняття «психологічний супровід», його мету та завдання. Схарактеризовано основні напрями психологічного супроводу готовності дитини старшого дошкільного віку до навчання в школі (профілактика, діагностика, консультування, розвивальна робота, корекційна діяльність, психологічна просвіта, формування психологічної культури, розвиток психолого-педагогічної компетентності дітей, адміністрації закладу дошкільної освіти, педагогів та батьків тощо). Визначено, що забезпечення психологічного супроводу готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання в школі передбачає роботу за трьома основними напрямками: робота з дітьми; взаємодія педагогів; співпраця з батьками. Зауважено, що готовність до навчання в школі передбачає загальну і спеціальну готовність. Важливо враховувати психологічний аспект цього процесу, оскільки внутрішня готовність дитини до переходу в нову соціальну роль «школяр» і новий освітній простір «школа» відіграють ключову роль в успішній адаптації до шкільного життя. Розглянуто роль сім'ї, педагогів та самої дитини у цьому процесі. Визначено, що психологічний супровід сприяє підготовці дитини до навчання в школі, допомагає адаптуватися до нових умов, знайти своє місце в соціальному оточенні та розвивати ключові навички, необхідні для успішного шкільного навчання. Важливість цього процесу полягає в тому, що він створює міцний фундамент для подальшого успіху та самореалізації дитини в освітній системі.

Ключові слова: *готовність до школи, психологічний супровід, старші дошкільники, батьки, педагоги, практичний психолог.*